

YLEISIKSI TEIKSI MUUTETTAVIEN TEIDEN KUNTOONPANO

Ohjeet kuntoonpanotöiden suunnittelua,
toteutusta ja rahoitusta varten

4 §.

Liikenteelle käytettävissä oleva maantien leveys määrätäköön tiellä tapahtuvan liikenteen laadun ja suuruuden mukaan, ei kuitenkaan vähemmäksi kuin viideksi metriksi. Talvi- ja polkutie on tehtävä niin leveäksi kuin tarve vaatii.

Jos jo tehdyllä maantiellä on muu kuin nyt määrätty vähin leveys, jääköön sillensä missä maaherra, tie- ja vesirakennusten ylihallitusta kuultuaan, katsoo asianhaarain sen sallivan.

5 §.

Sillalla tulee olla sellainen kantovoima ja leveys, kuin tiellä oleva liikenne vaatii. Missä tien katkaisee sellainen vesistö, jonka yli siltaa ei katsota olevan rakennettava, on kulkuyhteyttä lossilla tai lautalla siinä ylläpidettävä.

Maantiesillan, lossin ja lautan leveyden ja kantavuuden sekä muuten niiden laadun määrää tie- ja vesirakennusten ylihallitus, hankittuaan asiasta maaherran lausunnon.

Sillan, lossin tai lautan kantovoimasta on ilmoitus ylimenopaikalle julkipantava.

6 §.

Molemmin puolin maantietä on tehtävä riittävän leveät ja syvät ojat tarpeellisine viemäreineen, jollei se viranomaisen, jonka toimesta tie rakennetaan tai kunnossapidetaan, harkitse niitä tarpeettomiksi.

LAKI

TEIDEN TEKEMISESTÄ JA KUNNOSSAPIDOSTA
MAALLA.

Annettu Helsingissä, 11 päivänä lokakuuta 1918.

08

77E-

85 0303

Endi Komalasari
22.3.85

Y L E I S I K S I T E I K S I M U U T E T T A V I E N
T E I D E N K U N T O O N P A N O

Ohjeet kuntoonpanotöiden suunnittelua, toteutusta ja
rahoitusta varten

Kansi:

Näytteitä vanhan laki-
tekstin sisältämistä,
myös kuntoonpanoon
soveltuvista ohjeista

TVH 713226

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS
TIEVERKKOTOIMISTO
LOKAKUU 1983

ISBN 951-46-5678-4

SISÄLLYSLUETTELO

		sivu
1.	JOHDANTO	1
2.	YLEISTÄ	3
2.1	Aloitteen kulku	3
2.2	Periaatepäätös	5
3.	KUNTOONPANTAVILLE TEILLE ASETETTAVAT LAATUVAATIMUKSET	7
3.1	Yleistä	7
3.2	Kuntoonpanotöiden suunnittelun perusteet	8
3.21	Yleistä	8
3.22	Kunnostustoimenpiteet	9
3.23	Parantamistoimenpiteet	13
4.	KUNTOONPANTAVAN TIEN INVENTOINTI, KUNTOON- PANTOIDEN SUUNNITTELU JA KUSTANNUSTEN ARVIOINTI	19
4.1	Yleistä	19
4.2	Inventointi	19
4.3	Kustannusarvio	20
5.	KUNTOONPANOKUSTANNUSTEN SUORITTAMINEN JA JAKAMINEN	22
5.1	Kustannusvastuun perusteet	22
5.2	Kustannusten jakamisen ohjeet	23
5.3	Valtion kustannusosuuden määrittely	24
6.	TIEASETUKSEN 38 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN KATSELMUS	26
6.1	Katselmusmiehen määrääminen	26
6.2	Katselmuksesta ilmoittaminen	26
6.3	Katselmuksen toimittaminen	26
6.4	Tiealueen luovuttaminen	27

7.	ESITYKSET TIEN MUUTTAMISESTA YLEISEKSI JA LIIKENNEMINISTERIÖN PÄÄTÖS	29
7.1	Piirin esitys TVH:lle	29
7.2	TVH:n toimenpiteet	29
7.3	Liikenneministeriön päätös	29
7.4	Liikenneministeriön päätöksen tiedoksianto	30
8.	KUNTOONPANOTÖIDEN TOTEUTTAMINEN	31
8.1	Toteutusvaihtoehtojen määrittely	31
8.2	Kuntoonpanotyön valvonta	32
9.	VALTION OSUUDEN MAKSATUS JA LUOVUTTAJAN OSUUDEN PERIMINEN	34
9.1	Yleistä	34
9.2	Luovuttaja tekee kuntoonpanotyön valtion avustamana	34
9.3	TVL tekee kuntoonpanotyön kunnan tai tiekunnan avustamana	35
10.	TIEASETUKSEN 39 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN KATSELMUS	37
10.1	Katselmusmiehen määrääminen	37
10.2	Katselmuksesta ilmoittaminen	37
10.3	Katselmuksen toimittaminen	37
11.	TIEN MUUTTUMINEN YLEISEKSI TIEKSI JA MUUTOKSESTA TIEDOTTAMINEN	40
11.1	Muuttuminen yleiseksi tieksi	40
11.2	Muutoksesta tiedottaminen	40
12.	TIETOIMITUS	42

LIITTEET

1.

JOHDANTO

Yleisistä teistä annetun lain 16 §:n ja tieasetuksen 37 - 39 §:n mukaisessa järjestyksessä on yksityisiä teitä muutettu yleisiksi vuosittain noin 40, keskimäärin 220 km/vuosi. Kuntoonpanokustannukset vuonna 1982 ovat olleet yhteensä noin 8,3 Mmk eli kuntoonpanoa vaatineilla teillä keskimäärin 34 000 mk/km, josta valtion osuus menoarviomomentilta on ollut noin 3,1 Mmk. Valtion osallistuminen kuntoonpanokustannuksiin pienissä hankkeissa on tapahtunut yleensä määrättyihin töihin yksityistiekunnille myönnettyinä avustuksina ja isommissa, etenkin erikoiskohteissa (esim. sillat) ao. tie- ja vesirakennuspiirin toimesta valtion kustannuksella tehtävien kuntoonpanotöiden muodossa.

Koska vallitseva käytäntö eri piirien kesken on ollut vaihtelevaa, TVH:ssa asetettiin vuonna 1980 työryhmä tutkimaan ja yhtenäistämään yleisiksi teiksi muutettavien teiden kuntoonpanotöiden suunnittelua, kustannusten jakoa ja valvontaa.

Työryhmään nimettiin tieinsinööri Aulis Rintatalo, insinööri Esa Nissinen ja rakennusmestari Pekka Tuominen.

Työryhmä aloitti kartoittamalla Hämeen, Pohjois-Karjalan, Kuopion ja Vaasan tie- ja vesirakennuspiirien noudattaman käytännön. Sovittamalla yhteen piirien käytäntöjä ja kuulemalla laitoksen asiantuntijoita päädyttiin tähän ohjejulkaisuun. Julkaisuun on otettu myös muita tiealoitteiden käsittelyyn liittyviä ohjeita.

Työryhmän kokouksiin ovat asiantuntijoina osallistuneet tie- ja vesirakennuspiirien edustajina insinöörit Sauli Harinen, Rauni Nieminen, Martti Pyykönen, Antti Ruskola, Raimo Saikonen, tiemestari Kalle Husso ja tarkastaja Fride Nylund sekä TVH:sta tarkasta Oiva Hippeläinen tietojenkäsittely- ja toi-

mistoinsinööri Ilkka Pätäri tieverkkotoimistosta. Viimeksi mainittu on koonnut käsillä olevan raportin luonnoksen, joka on viimeistelty kunnossapito- ja suunnittelutoimialojen asiantuntijoiden antamien tarkistusehdotusten perusteella.

Luvun 9 "Valtionosuuden maksatus ja luovuttajan osuuden periminen" on kirjoittanut tilitoimistossa ylikamreeri Aila Jouhikainen. Asiantuntijana on ollut myös kamreeri Kerttu Järvinen.

Ohjejulkaisuun on tehty vielä tarkistuksia TVH:n suunnittelu- ja rakennusosastojen sekä oikeustoimiston lokakuussa antamien lausuntojen perusteella. Julkaisun toimistustyö on tehty talousosaston tieverkkotoimistossa.

2.

YLEISTÄ

2.1

Aloitteen kulku

Aloite yksityisen tien muuttamisesta paikallistieksi tai maantieksi on yleisistä teistä annetun asetuksen 37 §:n mukaan tehtävä TVH:lle. Milloin aloitteen tekijä on muu kuin kunta tai valtion viranomainen, ja aloite koskee vain yhden kunnan aluetta, aloite on tieasetuksen 37 §:n 2 momentin mukaan annettava kunnalle, joka lähettää sen lausuntoineen TVH:lle. TVH on antanut aloitteiden käsittelystä piireille ohjeita kirjeellään nro Tv-462/25.7.77. Ohjekirjeessä piiriä kehoitetaan muun tiedottamisen yhteydessä ilmoittamaan alueensa kunnille, että mahdolliset tielain mukaiset aloitteet toivotaan lähetettävän suoraan piiriin.

Aloiteratkaisujen ohjeena on TVH:n kirjeellä nro Tv-418/14.6.82 piireille lähetetty julkaisu "Yksityisen tien paikallistieksi muuttamisen perusteet" (TVH 712297). Aloitteesta annettavassa piirin lausunnossa tulee em. TVH:n kirjeissä mainittujen seikkojen lisäksi esittää myös alustava kuntoonpanotöiden ja -kustannusten arviointi niistä aloitteista, joissa piiri on päätenyt myönteiseen ratkaisuun. Lisäksi piirin tulee liittää lausuntonsa oheen aloitetietä koskeva "Yksityisen tien kunnossapito / pisteytystiedot" -lomake tarvittaessa täydennettynä, mikäli aloitetie poikkeaa ko. yksityisistä teistä (liite 1).

Piirin tulee lähettää uudet aloitteet oman lausuntonsa kera suoraan lääninhallitukseen. Lähetekirjeessä pyydetään lääninhallitusta hankkimaan aloitteesta tieasetuksen mukaiset lausunnot ja antamaan oman lausuntonsa sekä lähettämään asiakirjat TVH:lle. Jos aloitteesta puuttuu kunnanvaltuuston lausunto, on siitä syytä mainita lähetekirjeessä. Lää-

ninhallitukselle annettu lausunto lähetetään tiedoksi TVH:lle. Kahden läänin alueelle ulottuvista aloitteista hankkii TVH toisen läänin ja kunnan lausunnot.

Saatuaan aloiteasiakirjat lausuntoineen TVH tekee aloitteesta tieasetuksen 8 §:n ja 38 §:n mukaan myönteisen periaatepäätöksen tien muuttamisesta yleiseksi tieksi, mikäli katsoo, että tielain säätämät edellytykset ovat olemassa, siirtää aloitteen käsittelyn myöhempään ajankohtaan, muuttaa rakentamisaloitteeksi tai päättää antaa aloitteen raueta, mikäli katsoo, ettei tien yleiseksi tieksi muuttamiselle ole edellytyksiä. Milloin TVH katsoo olevan syytä antaa maantiealoitteen raueta, mutta kuitenkin pitää mahdollisena, että tiellä tulisi olemaan tielain 8 §:ssä säädetyt edellytykset, TVH voi tarvittaessa palauttaa aloitteen ja siihen liittyvät selvitykset lääninhallitukselle edelleen käsiteltäväksi paikallistiehankeena.

Myönteisen periaatepäätöksen tehtyään TVH lähettää aloiteasiakirjat ao. tie- ja vesirakennuspiiriin tieasetuksen 38 §:n 3 momentin edellyttämän, jäljempänä luvussa 6 lähemmin selostetun katselmuksen toimittamista varten. Katselmusta edeltävästä valmistelusta on esitetty ohjeita kappaleessa 4.

Katselmuksen ja piirin esityksen pohjalta TVH tekee liikenneministeriölle esityksen tien muuttamisesta yleiseksi tieksi.

Liikenneministeriö päättää tieasetuksen 39 §:n mukaisesti yksityisen tien muuttamisesta yleiseksi tieksi. Päätöksessä on asetuksen mukaan määrättävä, muuttuuko tie maantiekseksi vai paikallistiekseksi sekä tien kuntoonpanoa koskevista toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Liikenneministeriö toimittaa aloiteasiakirjat päätöksensä ke-ra TVH:lle kehotuksella saattaa päätös asianomaisille tiedoksi, minkä jälkeen seuraa tien mahdollinen kuntoonpano, jota käsitellään luvuissa 8 - 9. Yksityinen tie muuttuu yleiseksi päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos tien yleiseksi muuttamisen ehdoksi asetetaan, että sen kuntoonpaneminen on

si, mikäli todetaan, että yleisistä teistä annetun lain säätämät edellytykset yksityisen tien muuttamiseksi yleiseksi tieksi ovat olemassa. Myönteinen periaatepäätös on TVH:n näkemys siitä, että tie on yleisistä teistä annetun lain 7 tai 8 §:n mukaisesti tarpeen yleistä liikennettä varten ja sillä on näin ollen tielain 16 §:n mukaiset edellytykset tulla muutetuksi maantiekseksi tai paikallistiekseksi. Perusteet, joiden mukaan periaatepäätöksessä arvioidaan tielain 8 §:n tarkoittamaa tien merkitystä, sisältyvät edellä kohdassa 2.1 mainittuun ohjejulkaisuun.

3.

KUNTOONPANTAVILLE TEILLE ASETETTAVAT LAATUVAATIMUKSET

3.1

Yleistä

Yleiseksi tieksi muutettavan yksityisen tien kuntoonpanoa varten on tieasetuksen 38 §:n mukaan tehtävä selvitys tien kunnosta ja kuntoonpanon aiheuttamista kustannuksista. Tielain 16 §:n perusteluissa mainitaan, että yksityistä tietä ei saa luovuttaa yleiseen liikenteeseen, ennen kuin se on saatettu tyydyttävään kuntoon. Yleiseksi tieksi muuttuvan tien kuntoonpanossa ovat keskeisimpiä seuraavat tavoitteet:

- * Yleiseksi tieksi muuttuva tie soveltuu tielaitoksen kunnossapitokalustolla hoidettavaksi eikä aiheuta kunnossapito-organisaatiolle tavanomaisesta kunnossapidosta poikkeavia töitä.
- * Tiellä on kuntoonpanon jälkeen ympärivuotisen henkilö- ja tavaraliikenteen kannalta riittävä liikennekelpoisuus ja turvalliset liikenneolosuhteet. Liikennekelpoisuudella tarkoitetaan tien suuntauksesta, leveydestä, kantavuudesta ja ajoradan tasaisuudesta riippuvia kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen ympärivuotisia ajo-olosuhteita.

Tien liikennekelpoisuuden ja turvallisuuden parantamistoimenpiteet tulee suunnitella siten, että parannetaan liikenteelle tai kunnossapidolle selvästi haittaa tuottavat tienkohdat vertaamalla samalla tien ominaisuuksia lähialueen vastaaviin yleisiin teihin. Tien suuntauksessa olevia poikkeamia jäljempänä kohdassa 3.23 esitetyistä mitoitusarvoista ei siis tarvitse poistaa, elleivät ne tuota haittaa liikenteelle tai liikenneturvallisuudelle. Kuntoonpanon suunnittelussa käytetään soveltuvien osin seuraavia TVH:n julkaisemia ohjeita:

- 1) Oja- ja luiskamateriaalien käyttö soratien kulutuskerroksessa, TVH 743815 1982
- 2) Tien rakenteen parantamisen suunnitteluohje, TVH 722336 1980
- 3) Vähäliikenteiset yleiset tiet, TVH 2.823 1970
- 4) Tien geometrian parantaminen; ohjeluonnos, elokuva 1982 TVH 722333
- 5) Liikenneministeriön päätös yleisten teiden näkemäalueiden määrittämisestä nro 314/81
- 6) Yksityisen tien paikallistieksi muuttamisen perusteet, TVH 712297 1982
- 7) Kelirikkoiteiden käytön rajoittaminen, TVH 743214 1982

Jäljempänä mainitaan sulkeissa edellä oleva ohjeen numero ja kappaleen numero, johon ko. kohdissa viitataan.

3.2

Kuntoonpanotöiden suunnittelun perusteet

3.21

Yleistä

Edellä esitettyjen kahden päätavoitteen pohjalta sekä jäljempänä kappaleessa 5 esitettyä kuntoonpanokustannusten jakoa varten toimenpiteet jaetaan kahteen ryhmään:

- kunnostustoimenpiteet
- parantamistoimenpiteet.

Kunnostustoimenpiteillä tarkoitetaan yleisten teiden kunnossapitotehtävien ryhmittelyn mukaisia kunnostustehtäviä.

Paikallisteiksi muutettavilla teillä ovat tarpeen useimmiten seuraavat kunnostustehtävät:

2100 Soratien kunnostus	
2400 Avo-ojien	"
2500 Putkien	"
2600 Siltojen	"

Parantamistoimenpiteillä tarkoitetaan tien suuntaukseen, leveyteen ja kantavuuteen huomattavasti vaikuttavia, tien liikennekelpoisuutta ja -turvallisuutta merkittävästi paranta-

via toimenpiteitä sekä siltojen uudelleen rakentamista ja huomattavaa korjaamista. Parantamistöihin luetaan kuuluvaksi tielinjan oikaisujen tai tasauksen muutosten yhteydessä tehtyjen leikkausten, pengerrysten ja päällystystöiden lisäksi ko. tien kohdilla tarpeellinen kulutuskerroksen ja sivuojien tekeminen sekä mahdollinen rumpujen rakentaminen.

Myös kantavuuden parantamisen yhteydessä tehtävä kulutuskerros luetaan parantamistöihin kuuluvaksi. Kulutuskerroksen lisääminen ilman em. toimenpiteitä kuuluu kunnostustoimenpiteisiin.

Liikennemerkkit ja viitat asetetaan yleiseksi tieksi muuttuvalle tielle ja siihen liittyville yleisille teille valtion toimesta ja kustannuksella. Uudelle yleiselle tielle liittyvien yksityisteiden mahdollisesti tarpeelliset liikennemerkkit (kärkikolmiot) asetetaan myös valtion toimesta ja kustannuksella tieliikenteen turvaamisesta liikennemerkkein eräissä tapauksissa annetun lain (184/6.3.70) perusteella.

Kuntoonpanotyö suunnitellaan käytännössä jäljempänä kappaleessa 4 esitettyjen ohjeiden ja esimerkkiaineiston perusteella.

3.22

Kunnostustoimenpiteet

Edellä lueteltujen kunnostustehtävien lisäksi on samaan ryhmään kuntoonpanon suunnittelua varten sisällytetty myös jäljempänä esitetyt tiehen liittyviä rakenteita ja laitteita, viitoitusta ja liikennemerkkejä sekä näkemäalueita, tienvarsien järjestelyä ja yksityisteiden liittymiä koskevat kuntoonpanotoimenpiteet.

Seuraavassa esitetään tien kunnostukseen liittyviä yksityiskohtaisia ohjeita.

Kuivatus

Sivu- ja laskuojien sekä tie- ja sivuojarumpujen kohdalla

rajoitutaan vain todellisten puutteiden korjaamiseen ja jätetään kaikki tyydyttävästi toimivat kuivatusjärjestelmät uusimatta.

Sivu- ja laskuojat tulee puhdistaa veden virtausta haittaavista esteistä. Toisinaan kaivetaan uusi sivuoja liian jyrkän sisäluiskan kohdalle tai kohtaan, josta oja puuttuu. Ojitustöistä aiheutuvat ylimääräiset maamassat on joko ajettava pois tai tasattava maastoon. (1/2.4)

Tierummuissa voidaan sallia pieniä painumia. Liettyneet rummut puhdistetaan. Lämpimitaltaan liian pienet rummut uusitaan ja liian lyhyet rummut jatketaan. Toisinaan joudutaan rakentamaan kokonaan uusi rumpu uuteen paikkaan. Sivuojarumpuja puuttuu usein tai ne ovat tukossa (ks. yksityisten teiden liittymät).

Kulutuskerros

Kulutuskerroksen kuntoonpanon tavoitteena on sorateillä tien höyläykseen ja lanaukseen riittävä noin 5 cm:n vahvuinen kulutuskerros. Ajoradan ohjeiden mukaisesta sivukaltevuudesta ja nurmipaltteiden poistamisesta on myös huolehdittava. (1/3.2) Maakivet poistetaan ajoradasta ja päällystemateriaalia lisätään tarvittaessa. Paikallistieksi muuttuva tie päällystetään öljysoralla tai SOP-menetelmällä kuntoonpanon yhteydessä vain erikoistapauksissa.

Luiskat

Sisäluiskan normaalikaltevuus on 1:2 - 1:3. Pientareen kantavuuden varmistamiseksi ei jyrkempää kaltevuutta kuin 1:2 tule käyttää ilman luiskan vahvistamista. Kaltevuuden ei tarvitse olla vakio, vaan se voi vaihdella paikallisten olojen ja rakenteiden mukaan. (1/2.312)

Maa- ja kalliroleikkausten kohdalla tien reunan ja ulkoluis-kan välinen etäisyys riippuu lähinnä näkemäolosuhteista ja lumen varastointiin tarvittavasta tilasta.

Sillat ja lauttapaikat

Sillan kansirakenteen, kaiteiden ja keilojen on oltava kunnossa. Kaikissa teräsosissa on oltava tyydyttävä maalipinta. Kannen puhtaana pysymisen vuoksi päällystetään tie harkinnan mukaan sillan molemmin puolin noin 50 m:n matkalla öljyso-
ralla.

Lauttapaikkoihin ja losseihin pätevät periaatteessa samantyyppiset kunnossapidolliset vaatimukset.

Tien muut rakenteet

Milloin linja-autopysäkit harkitaan tarpeellisiksi, on niitä varten oltava asianmukaiset levennykset tiessä.

Kohtaamispaikkojen riittävyys 1-ajokaistaisella tiellä tarkistetaan. (3/3.4)

Työkoneiden kääntöpaikka tarvitaan tavallisesti tiemestari-
piirin rajalle ja pistotien päätepisteeseen.

Pysäköimis-, kuormaus- ja levähdysalueet tulevat vain harvoin kysymykseen.

Maitolaitureita varten on oltava asianmukaiset levennykset.

Postin heittolaatikot ja yksityiset postilaatikot sijoitetaan niistä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Valaisinpylväiden sijainnin on oltava annettujen ohjeiden mukainen.

Pengerkaiteet rakennetaan tarvittaviin tien kohtiin.

Liikennemerkkit ja viitat

Kaikki annettujen säännösten mukaiset viitat ja liikennemerkkit hankitaan ja asetetaan kohdan 3.21 mukaisesti tielaitoksen toimesta ja kustannuksella. Perusnopeutta pienemmät no-

peusrajoitukset ja yleisten teiden etuajo-oikeussuhteet har-
kitaan huolellisesti. Myös merkityksellisimpien yksityisten
teiden liittymät varustetaan väistämisvelvollisuutta osoit-
tavalla merkillä.

Näkemäalueet

Tavallisimmat esteet näkemäalueilla yleisen tien liittymäkoh-
dissa sekä sisäkaarteissa ovat puut, pensaat ja rakennukset.
Esteet poistetaan liittymistä liikenneministeriön päätökses-
sä annettujen ohjeiden mukaisesti. (5.)

Liikenneturvallisuuden kannalta on usein puuston kokonaan
poistamista edullisempaa suorittaa vain puuston harvennus,
jonka seurauksena syntyy ns. vilinävaikutelma. Kevyet ta-
lousrakennukset, ladot, vajat yms. on useimmiten tarkoituk-
senmukaisinta poistaa. Sen sijaan asuinrakennusten ja vas-
taavien poistaminen tulee vain harvoin kysymykseen.

Edellä sanottu koskee myös sisäkaarteissa olevia näkemäes-
teitä. Näkemäaluetta tällöin määrättäessä on otettava huo-
mioon tien yleinen geometrinen taso.

Joissakin tapauksissa joudutaan suorittamaan maa- ja kallio-
leikkauksia riittävän näkyvyyden saavuttamiseksi.

Yleiselle liikenteelle sallittujen yksityisten teiden liit-
tymäkohdissa on noudatettava em. liikenneministeriön päätök-
sessä annettuja ohjeita.

Milloin näistä ohjeista joudutaan poikkeamaan, on kyseinen
tien kohta varustettava liikennemerkeillä.

Tienvarsien järjestely

Tien vierialueella olevia puita, pensaita, rakennuksia, ai-
toja, rajapyykkejä sekä vesi- ja viemärijohtoja kaivoineen
yms. ei yleensä tarvitse poistaa, ellei niistä aiheudu vaa-
raa liikenteelle tai haittaa tien hoidolle eivätkä ne ole
näkemäesteenä.

Puhelin- ja sähköpylväät johtoineen sekä maakaapelit voidaan jättää tiealueelle sivuojan, tai ellei ojaa ole, tieluiskan tai leikkauksen ulkoreunan ulkopuolelle.

Tien ajoradan kohdalla on risteävien puhelin- ja sähköjohtojen täytettävä vapaasta alikulkukorkeudesta annetut määräykset.

Yksityisten teiden liittymät

Yksityisten teiden liittymien tarve tulee tarkistaa kuntoonpanotyön yhteydessä ja tarvittaessa siirtää liittymiä tai yhdistellä ja poistaa tarpeettomia liittymiä.

Liittymät varustetaan sopivan kokoisilla rummuilla.

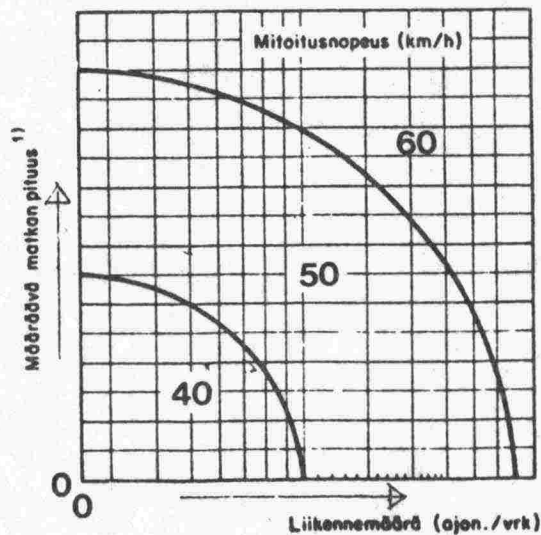
3.23

Parantamistoimenpiteet

Tärkeimmät tien liikennekelpoisuuteen vaikuttavat ohjeet sisältyvät edellä mainittuihin tien geometrian parantamisen ja rakenteen parantamisen suunnitteluohjeisiin. Yleisiksi teiksi muutettavat tiet muuttuvat yleensä paikallisteiksi ja kuuluvat ko. ohjeissa toiminnallisen luokittelun mukaisiin yhdysteihin. Yhdysteihin kuuluu noin puolet yleisistä teistä ja teiden liikenteellinen merkitys vaihtelee huomattavasti. Kuntoonpanon suunnittelussa tämä vaihtelu tulee ottaa huomioon käytettäessä ja sovellettaessa kohdassa 3.1 lueteltuja ohjeita. Soveltaminen tapahtuu käytännössä valitsemalla tien geometriseen laatutasoon vaikuttavat, suunnittelua ohjaavat mitoitusarvot tien liikenteellisen merkityksen mukaan. Yhdysteiden liikenteellistä merkitystä osoittavat tien pituus ja vaikutusalueen laajuus sekä oheisen periaatekuvan mukaisesti määräävä matkanpituus¹⁾ ja liikennemäärä. Suurehko raskaan linjaliiken-

¹⁾ Määräävällä matkanpituudella tarkoitetaan sitä osaa tien pituudesta, jonka suurin osa tienkäyttäjistä joutuu ajamaan yhdystietä pitkin.

teen tai tavarakuljetusten määrä lisäävät tien liikenteellistä merkitystä. Edellä esitetyn lisäksi tulee suunnittelun lähtökohtana pitää tien geometrian parantamisen ohjeessa (4/1.11) mainittuja paikallisia olosuhteita sekä tien lähialueen vastaavien yleisten teiden laatutasoa. Geometristen mitoitusarvojen soveltamisohjeita on esitetty edellä kohdassa 3.1.

Seuraavassa esitetään tärkeimpien kuntoonpanon suunnittelussa sovellettavien mitoitusmekanismien vaihtelurajat.

Mitoitusnopeus (4/1.11)

Yhdysteiden mitoitusnopeus voi olla 40, 50 tai 60 km/h. Tavoitteellinen mitoitusnopeus valitaan tien määrävän matkanpituuden ja liikennemäärän mukaan käyttäen apuna oheista periaatekuvaa. Kysymykseen tulevia matkanpituuden ja liikennemäärän numeroarvoja ei ole esitetty kuvassa siitä syystä, että ohjeeksi soveltuvat arvot vaihtelevat paikallisten olojen mukaan maan eri osissa. Keskimäärin voidaan mitoitusnopeuden 50 tai 60 km/h perusteena pitää yli 10 km:n matkanpituutta ko. yhdystietä pitkin ja KVL-arvon 40 - 60 ajon./vrk ylittävää liikennemäärää.

Kuntoonpanon suunnittelua varten selvitetään ko. tien turvallinen ajonopeus ja nopeutta rajoittavat tien kohdat ajamalla

tie kumpaankin suuntaan. Mahdolliset tien kaarteita, tasaus- ta, näkemiä ja poikkileikkausta parantavat toimenpiteet suunnitellaan pitämällä lähtökohtana em. tavoitteellista mitoit- tusnopeutta. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon edellisessä kappaleessa mainitut paikalliset olot ja lähialueen tei- den laatutaso. Tavoitteena tulee pitää myös tien suuntauk- sen parantamista riittävän tasalaatuisiksi. Huomattavat tien geometrian laatutason poikkeamat tulee osoittaa liikene- merkeillä.

Mitointusnopeuden perusteella määräytyvät tärkeimmät ohjear- vot ovat geometrian parantamisohjeen mukaan seuraavat:

Mitointusnopeus	40 km/h	50 km/h	60 km/h
Pysähtymisnäkemä (m)	45	60	70
Pienin sallittava kaarresäde (m)	80	120	160
Tasausviivan pyöristyskaaret (m)	400	700	1100
Pituuskaltevuuden enimmäisarvot (normaali/poikkeuksellinen)	10/12 %	10/12 %	10/12%

Suunnittelussa käytetty mitointusnopeus ja muut o h j e - ar v o t t u l e e i l m o i t t a a kappaleessa 4.1 esitetystä selostuksessa.

Poikkileikkaus (3/3.4, 4/2.1 ja 1/2.31)

Poikkileikkauksen vaihtelurajoina on ohjejulkaisujen mukaan ajoradan leveys 4,0...6,0 m. Ohjeissa on esitetty leveyden vaihtelun samalla teillä sallivat periaatteet ja geometrian parantamisohjeessa (2.14) ajoradan leventäminen pienisätei- sissä kaarteissa.

Paikallisteiksi voidaan ottaa myös vähäliikenteisiä teitä tai tien osia, joiden nykyinen ajoradan leveys säilytetään noin 4,0 m:n suuruisena. Tällai- nen yksikaistainen tie on riittävä helpossa, avoimessa maas- tossa, jossa huomattavalla osalla tiestä on hyvät näkemäolo- suhteet, mitointusnopeuden ollessa alle 40 km/h ja pienillä

liikennemäärillä. Yksikaistaisiin teihin sovellettavia ohjeita mm. kohtaamispaikoista on vähäliikenteisten teiden suunnitteluohjeessa (3/3.4). Useimmiten voidaan hyväksyä tien nykyinen poikkileikkaus, jos ajoradan leveys on 5,0... 6,0 m.

Raskaiden ajoneuvojen suurehko osuus liikenteestä voi olla rajatapauksissa ajoradan leventämisen perusteena (3/3.4).

Kantavuus (2/3.13, 2/3.20 ja 7)

Kantavuuden parantamistarpeen merkittävin aiheuttaja on kelirikko, jolla tarkoitetaan tässä yhteydessä tien kantavuuden heikkenemistä roudan sulaessa. Kelirikko voi esiintyä mm. tien pintaosan pehmenemisenä ja tien rungon heikkenemisenä. Lisäksi routimisen seurauksesta tie voi tulla epätasaiseksi, vaikkakaan routanousut eivät välttämättä heikennä olennaisesti tien kantokykyä.

Kuntoonpanotyön yhteydessä tehtävän tien kantavuuden parantamisen yleisenä tavoitteena on, ettei painorajoituksia tarvitse asettaa kelirikon kannalta normaaleina pidettävänä keväinä. Tämä tavoitetilä pyrkii turvaamaan kaikkina vuodenaikoina jokaiseen talouteen pääsyn henkilöautolla sekä maidonkuljetusauton (16 t) säännöllisen kulun. Yleistavoitteesta voidaan poiketa asettamalla tielle tarvittaessa 12 t:n painorajoitus, mikäli kysymykseen tuleva rakenteenparantamistyö on huomattavan kallis sekä tien liikennemäärä ja raskaan liikenteen määrä ovat vähäisiä.

Tien kantavuuden parantamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon myös TVH:n julkaisussa 743214 "Kelirikkoteiden käytön rajoittaminen" esitetyt ohjeet.

Kantavuuden parantamistyöt suunnitellaan tiemestarin paikallistuntemusta käyttäen määrittämällä silmämääräisesti tien heikosti kantavat ja routivat kohdat. Tällöin pidetään tavoitteena, että kuntoonpanon jälkeen tien kantavuustaso on tasalaatuinen koko tieosuudella. Kantavuutta voidaan tarvittaessa arvioida kantavuusmittauksilla ja rakenteenparan-

tamisohjteen tavoitteellisten kantavuusarvojen mukaan (2/3.12).

Kantavuuden parantaminen toteutetaan yleensä vahvistamalla tien päällysrakennekerroksia. Suunnitelma esitetään kohdassa 4.2 olevan esimerkin mukaisesti.

Siltojen ja lossien kuntoonpano

Siltojen kuntoonpanon yleistavoitteena on, että sillat kestävät voimassa olevat akseli-, teli- ja kokonaispainot. Jos sillan kunto ei vaadi uudelleen rakentamista, on kuntoonpanon suunnitteluvaiheessa harkittava vaihtoehtoisia toimenpiteitä seuraavien kantavuustavoitteiden perusteella, jotka riippuvat tien ja sillan asemasta tieverkossa ja tietä käyttävän raskaan liikenteen määrästä seuraavasti:

- a) Jos tiellä esiintyy raskasta liikennettä ja painorajoituksesta on liikenteelle olennaista haittaa, siltojen tulee kantaa 10 t / 16 t / 48 t akseli-/teli-/ajoneuvoyhdistelmän kokonaispaino. Tällöin sillalle ei yleensä tarvitse asettaa painorajoitusta.
- b) Jos tiellä esiintyy raskasta liikennettä rajoitetusti eikä ajoneuvopainojen vähäisestä rajoittamisesta ole raskaiden kuljetusten hoidolle olennaista haittaa, esimerkiksi lyhyen kiertoyhteyden ansiosta, siltojen kantavuustavoitteeksi asetetaan 8 t / 13 t / 32 t akseli-/teli-/ajon.yhd. kokonaispaino.
- c) Kohdan b kantavuustavoitteista voidaan poikkeustapauksissa, jos esim. raskaiden kuljetusten tarve ei ole säännöllistä, tinkiä tapauskohtaisen harkinnan perusteella ja asettaa sillalle kohdassa b mainittuja pienemmät sallitut painot.
- d) Vähäliikenteiset sillat voidaan varustaa liikennettä rajoittavilla liikennemerkeillä (ajoradan kavennus, kohtaamiskielto, minimietäisyys ajoneuvojen välillä), jos raskaalle liikenteelle haittaa aiheuttavien painorajoitusten tarve tämän johdosta vähenee tai poistuu.

Sillan uudelleen rakentaminen voidaan myös siirtää tien yleiseksi tieksi muuttamisen jälkeen tehtäväksi, jos sillan kun-

non puolesta uudelleen rakentaminen ei ole kiireellinen eikä sen siirtämisestä aiheudu huomattavaa haittaa tietä käyttävälle raskaalle liikenteelle.

Losseihin ja lossipaikkoihin liittyvistä toimenpiteistä on ennen katselmusta neuvoteltava TVH:n sillanrakennustoimiston ja tieverkkotoimiston kanssa.

Tiealueen laajentaminen

Tien parantamista varten mahdollisesti tarpeellisen, nykyistä laajemman tiealueen käyttöön saaminen tulee valmistella ennen tieasetuksen 38 §:n mukaista katselmusta kohdassa 4.2 selostettujen suunnitelmien perusteella. Tarpeellinen lisäalue tulee osoittaa maanomistajille suunnitelmakartan ja/tai maastoon tehdyn paalutuksen avulla siten, että alueen luovuttamisesta voidaan tehdä liitteen 3 mukaiset sopimukset. Mikäli maanomistajien kanssa ei päästä sopimukseen lisäalueen luovuttamisesta, voidaan mahdollisten korvausten maksaminen esittää hoidettavaksi tiekunnan sisäisenä asiana. Tarvittaessa korvausten määrittely voidaan tehdä tiekunnan tai kunnan toimesta ja kustannuksella vireillepannussa yksityistielain mukaisessa tietoimituksessa.

4.

KUNTOONPANTAVAN TIEN INVENTOINTI, KUNTOONPANOTÖIDEN SUUNNITTELU JA KUSTANNUSTEN ARVIOINTI

4.1

Yleistä

Kohdassa 3.1 mainitut tieasetuksen 38 §:n edellyttämät selvitykset tulee laatia seuraavia, käytäntöä yhtenäistäviä ohjeita noudattaen. Kuntoonpanon suunnittelua johtavan henkilön (yleensä kunnossapitopäällikkö) tulee yhteistoimin suunnittelu- ja rakennustoimialojen sekä katselmusmiesten kanssa määritellä kuntoonpanoa ohjaavat yleiset tavoitteet ja tarvittaessa tiekohtaisen kuntoonpanotyön tavoitetaso. Piirin tulee hyväksyä kuntoonpanotöiden yleispiirteiset tavoitteet ja lähettää laaditut asiakirjat tiedoksi tieverkkotoimistolle.

4.2

Inventointi

Inventointi käsittää paitsi kuvauksen tien nykykunnosta myös selvityksen tarpeellisista kuntoonpanotöistä. Se toimii näin ollen samalla tien kuntoonpanotyön työselityksenä.

Tien teknisistä ominaisuuksista ja kunnosta voidaan saada tietoja yksityisten teiden valtionavustusrekisteristä.

Inventoinnin samoin kuin myöhemmin esitettävän kustannusarvion laatimisesta vastaa katselmusmieheksi määrätty henkilö. Kuntoonpanon suunnittelussa on tarkoituksenmukaista käyttää apuna paikallisen tiemestarin asiantuntemusta, sillä hänellä on useinkin varsin selkeä kuva esimerkiksi kyseisen tien heikosti kantavista ja routivista kohdista sekä muusta parantamistarpeesta.

Inventoinnissa on syytä selvittää t a r p e e l l i s i l -

t a osin geometrian parantamisohjeessa kohdassa 1.21 esitetyt tien ominaisuudet.

Inventointitiedot sidotaan paalulukemiin ja esitetään sanallisessa muodossa luettelomaisesti sekä kaaviokuvana 1: 10 000 liitteenä 2 seuraavan esimerkin mukaisesti.

Työkokonaisuuksien ryhmittelyssä käytetään kohdassa 3.21 esitettyä jakoa kunnostus- ja parantamistoimenpiteisiin.

Inventoinnin alussa on syytä esittää tiestä lisäksi muutamia yleisiä tietoja kuten

- yksityisen tien virallinen nimi
- tien aiemman rakentamisen tai parantamisen suorittaja ja toteutusvuosi
- sijaintikunnat
- kuntien kantokykyluokat
- asema tieverkolla (ml. mahdollinen yleiskartta, jossa osoitetaan tarpeen mukaan toimenpidekohteet)
- pituus kunnittain
- leveys ja mahdollinen luokka
- arvioitu liikennemäärä (KVL) sekä raskaan liikenteen osuus
- tieoikeuskysymykset (ml. mahdollisesti pidetty tietoimitus)
- mahdolliset liitännäisalueet ym. (ks. tielain 110 ja 114 §).

Siltojen osalta katselmusmies pyytää aina piirin siltainsinöörin lausunnon ja kustannusarvion. Milloin rakennetaan kokonaan uusi silta tai sillan rakennetta olennaisesti muutetaan, on aina laadittava siltasuunnitelma, joka asianmukaisesti vesiviranomaislupineen annettujen ohjeiden mukaan lähetetään hyväksyttäväksi TVH:n sillansuunnittelutoimistoon.

Suurehkojen tien suuntaukseen, tasaukseen tai leveyteen vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelussa tulee noudattaa tielain 25 §:n seuraavaa ohjetta: "Kun on kysymys vähäisestä tien parantamisesta, tiesuunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanketta varten ei oteta lisäaluetta

tai jos sen kiinteistön omistaja tai omistajaan verrattava haltija, jonka maata otetaan, on antanut tähän kirjallisen suostumuksen." Kyseiset suunnitelmat tulee esitellä maanomistajille ja ne ovat liitteen 3 mukaisten tiealueen luovutussopimusten perusteena. Suunnitelmat tarkastaa piirin suunnittelutoimiala ja kuntoonpanotyön suunnitelmat kokonaisuudessaan hyväksyy kunnossapitopäällikkö.

4.3

Kustannusarvio

Kustannusarviossa esitetään vaadittavien kuntoonpanotöiden kustannukset inventoinnin mukaista pääryhmittelyä noudattaen. Tarpeen mukaan käytetään sopivaa litterajakoon verrattavaa alaryhmittelyä. Jokaisesta työkokonaisuudesta esitetään määrä, yksikkö, yksikköhinta ja kokonaiskustannus. Yhteiskustannukset arvioidaan prosentuaalisena varsinaisista työ- kustannuksista (tavallisesti 15 - 20 %). Kunnostustoimenpiteet yhteiskustannuksineen samoin kuin parantamistoimenpiteet yhteiskustannuksineen lasketaan erikseen yhteen. Viimeksi mainittuja summia tarvitaan valtion osuuden määrittämisessä.

Kustannusarviossa tulee mainita kustannuksia erityisesti lisäävät tekijät kuten tien routivuus, mahdolliset leikkaukset ja pengerrykset sekä siltoja koskevat toimenpiteet.

Kustannustasona käytetään todennäköisen kuntoonpanovuoden arvioidun keskimääräisen tienrakennuskustannusindeksin mukaista tasoa. Arvioitu kuntoonpanovuosi ja käytetty tr. indeksiluku merkitään aina näkyviin.

Mikäli tie sijaitsee useamman kunnan alueella ja/tai siihen kuuluu useamman tiekunnan teitä, tehdään inventointi ja kustannusarvio aina kunta- ja/tai tiekuntakohtaisena.

Liitteeseen 2 sisältyy esimerkki kustannusarviosta.

5.

KUNTOONPANOKUSTANNUSTEN SUORITTAMINEN JA JAKAMINEN

5.1

Kustannusvastuun perusteet

Kunnan- ja kyläteiden muuttuessa paikallisteiksi voimaanpanolain 6 §:n mukaan tuli ko. tiet luovuttajan kunnostaa sellaisiksi, että ne vastasivat "kunnan- ja kyläteille asetettavia kohtuullisia vaatimuksia" (3 §).

Tieasetuksen 38 §:n mukaan yksityisen tien muuttuessa yleiseksi tieksi kuntoonpanokustannusten suorittamisesta tehdään ehdotus katselmuskokouksessa. Asetuksen 38 §:n mukainen ohje on seuraava:

"Katselmuksessa on muun muassa tehtävä ehdotus tien kuntoonpanokustannusten suorittamisesta sekä merkittävä pöytäkirjaan ilmoitus siitä, suostuvatko asianomaiset ehdotetulla tai muulla tavalla osallistumaan sanottuihin kustannuksiin."

Asianomaisia ovat tieasetuksen 37 §:n mukaan yksityisen tien osakkaat, tiealueen ja tientekoaineen ottopaikkojen omistajat ja haltijat sekä kunnan tielautakunnan edustaja.

Tieasetuksen em. kohdan ja vastaavien tielain perustelujen mukaan kuntoonpanokustannukset voi suorittaa tiekunta ja/tai kunta kokonaisuudessaan, valtio kokonaisuudessaan tai kustannukset voidaan jakaa valtion ja tiekunnan/kunnan kesken.

Vuoden 1983 valtion tulo- ja menoarvion kohdan 31.24.77.14.2 perustelussa todetaan yleisiksi teiksi otettavien teiden kuntoonpanosta seuraavaa:

"Tielain mukaisessa järjestyksessä yleisiksi teiksi otettavilla teillä on luovuttajan tekemien kuntoonpanotöiden lisäksi valtion tehtävä välttämättömiä kuntoonpanotöitä kuten heikkojen siltojen paranta-

misiä, liikenneturvallisuutta parantavia tieoikaisu- ja sekä ajoradan kantavuuden ja leveyden lisäämisiä. Edellä mainittujen töiden tekemistä ja kustannuksia ei voida kokonaisuudessaan katsoa tien luovuttajan velvollisuudeksi."

5.2

Kustannusten jakamisen ohjeet

Edellisten lähtökohtien pohjalta esitetään kustannusten jaosta seuraavat yleisohjeet:

- 5.21 Pienehköt kuntoonpanotyöt tulisi tehdä tiekunnan toimesta tai kustannuksella mahdollisesti kunnan avustamana.
- 5.22 Erikoistapauksissa, esim. tien palvellessa pääasiassa valtion laitosten tai muita vastaavia toimintoja, kuntoonpanon voi kustantaa valtio kokonaisuudessaan. Sama koskee usein yksityisen tien muuttamista maantiekseksi.
- 5.23 Yleisimmin paikallistieksi muuttuvat yksityiset tiet ovat tiekunnan hoitamia, pysyvää asutusta ja samalla yleistä liikennettä palvelevia teitä. Tällaisten teiden kuntoonpanokustannukset esitetään jaettavaksi seuraavasti:

Tien kunnostuksesta aiheutuvat kuntoonpanotyöt suoritetaan tai kustantaa tiekunta yksin tai kunnan avustamana. Kunnostukseen kuuluvat työt on määritelty kohdassa 3.21 ja ne vastaavat voimaanpanolain mukaan tien luovuttajan toimesta tehtyä kunnostusta.

Valtio voi osallistua tien parantamisesta kuntoonpanon yhteydessä aiheutuviin kustannuksiin tai kyseisten töiden suoritukseen. Parantamistöitä voi TVL tehdä, teettää urakalla tai kustantaa sen jälkeen, kun liikenneministeriö on tehnyt päätöksen tien muuttamisesta paikallistieksi ja valtion osallistumisesta kuntoonpanotyöhön tai sen kustannuksiin. Parantamiseen kuuluvat työt on määritelty kohdissa 3.21 ja 3.23.

Ohjeet valtion osuuden määrittelyä varten esitetään kohdassa 5.3.

5.3

Valtion kustannusosuuden määrittely

Valtion osallistuessa kuntoonpanokustannuksiin valtion osuuden määrittelyssä otetaan huomioon ao. kuntien taloudellinen asema kantokykyluokituksen perusteella.

Parantamistöiden kustannuksiin voidaan katselmuskokouksissa esittää käytettäväksi kuntoonpanomäärärahaa (31.24.77.14.2) paikallisteiden tekemisen valtion kustannusosuutta vastaava osuus. Tämä osuus on tielain 87 §:n mukaan seuraava:

Kunnan kanto- kykyluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Valtion osuus %	90	88	86	84	82	80	78	76	74	72

Edellä olevien ohjeiden mukainen valtion osuus voidaan esittää katselmuskokouksessa katselmusmiehen ehdotuksena samalla ottaen huomioon kappaleessa 9 esitetyt ohjeet. Mikäli näin määritellystä valtion osuudesta on syytä poiketa esim. huomattavien kunnostuskustannusten vuoksi, tulee tästä ennen katselmuskokousta neuvotella tieverkkotoimiston kanssa.

Vuosittain käytettävissä oleva kuntoonpanomääräraha on ollut vuosina 1982 ja 83 noin 4,5 Mmk. Määrärahan käyttö pyritään suunnittelemaan ohjeellisesti yhteistyössä piirien kanssa kunkin vuoden lokakuussa seuraavaa vuotta varten.

Kuntoonpanotöihin ei voida käyttää tulo- ja menoarvion soveltamissäännösten mukaan yksityisten teiden kunnossapidon tai tekemisen valtionapuun tarkoitettuja määrärahoja (31.24.50 ja 51). Edellä kohdassa 2.2 tarkoitettun TVH:n periaatepäätöksen jälkeen ja ennen tien paikallistieksi muuttamista tulee em. määrärahoja käyttää yleensä vain ko. yksityisen tien hoitoon ja tien rakenteen ja liikennekelpoisuuden säilyttämisen edellyttämiin kunnostustöihin. Yksityisteiden tekemisen valtionapumäärärahan käyttö on perusteltua vain poikkeustapauksissa

esim. sortumisvaarassa olevan sillan uusimiseen.

Alityöllisyysalueilla voidaan kuntoonpanotöihin käyttää työllisyysrahoja. Tämä mahdollisuus otetaan huomioon em. vuosittaisessa suunnittelussa.

Kuntoonpanokustannuksiksi luetaan myös yhteiskustannukset.

Todellisten kuntoonpanokustannusten noustessa tai laskiessa suunnitellusta tulee ylimääräiset tai säästyvät kustannukset jakaa siinä suhteessa kuin kuntoonpanokustannusten jaosta on sovittu.

6.

TIEASETUKSEN 38 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN KATSELMUS

6.1

Katselmusmiehen määrääminen

Kun kohdissa 3 ja 4 tarkoitetut selvitykset on hankittu, on tieasetuksen mukaan toimitettava tien katselmus maan sulana ollessa. Katselmuksen toimittaa piiri-insinöörin määräämä henkilö. Käytännössä piiri-insinööri on delegoinut katselmuksen suorittamisen kunnossapitotoimialan päällikölle, joka edelleen määrää kirjallisesti kussakin tapauksessa erikseen katselmusmiehen. Katselmusten pitäminen voidaan keskittää piirissä yhden henkilön tehtäväksi tai antaa esimerkiksi kunnossapidon kunkin alueen työpäällikön suoritettavaksi. Katselmusmieheksi määrätyn henkilön tulee kussakin tapauksessa hoitaa alusta loppuun kuntoonpanotyön aiheuttamat tehtävät. Katselmuksen valmistelusta on esitetty ohjeita kohdassa 4.1. Yksityistieasetuksen 33 §:n 2 momentin mukaan katselmusmies ei voi laatia tien tekemistä koskevaa suunnitelmaa tiekunnan tai kunnan toimeksiannosta korvausta vastaan.

6.2

Katselmuksesta ilmoittaminen

Katselmusmiehen on kunnossapitotoimialan kirjeellä toimitettava kutsu katselmukseen (ao. yksityisen tien hoitokunnan tai toimitsijamiehen kautta) tieosakkaille, tiealueen sekä tietä varten tarvittavien tienpitoaineen ottopaikkojen omistajille ja haltijoille, kunnalle, tielautakunnalle ja ao. tiemestarille. Katselmuksen toimittamisesta on julkaistava myös kuulutus kunnan ilmoitustaululla sekä paikkakunnalla yleisesti leviävissä sanomalehdissä.

6.3

Katselmuksen toimittaminen

Katselmuksen alussa on todettava paikalla olijat ja katsel-

muksen laillisuus, minkä jälkeen katselmusmiehen tulee selvittää katselmuksen tarkoitusta. Katselmuksessa on tehtävä tieasetuksen mukaan mm. ehdotus vaadittavista kuntoonpanotöistä ja -kustannuksista sekä kustannusten jaosta sekä merkittävä katselmuspöytäkirjaan ilmoitus siitä, suostuvatko asianomaiset ehdotetulla tai muulla tavalla osallistumaan sanottuihin kustannuksiin. Yleiseksi tieksi muuttamisen edellyttämät kuntoonpanotyöt ja niiden kustannukset käyvät ilmi tehdystä inventoinnista ja laaditusta kustannusarviosta. Katselmuksen yhteydessä tulee suorittaa myös maastossa tien tarkastus, jolloin asianomaisille selvitetään ne työt, jotka on edellytetty suoritettaviksi ennen tien muuttamista paikallistieksi. Samalla on asianomaisille tarvittaessa selvitettävä kappaleissa 5 ja 9 esitetyt valtion kuntoonpanokustannuksiin osallistumisesta koskevat ohjeet.

Katselmusmiehen tulee vaatia katselmuspöytäkirjan liitteeksi jäljennös tiekunnan ja/tai kunnanvaltuuston kokouspöytäkirjasta, josta ilmenee sitoumus osallistumisesta tien kuntoonpanokustannuksiin.

6.4

Tiealueen luovuttaminen

Katselmuksen toimittajan tulee tieasetuksen 38 §:n mukaan aina hankkia selvitys siitä, suostuvatko ne, joilla on oikeus yksityisen tien alueeseen tai muu tielain 110 §:ssä mainittu oikeus, korvauksetta luopumaan oikeudestaan. Em. alueiden tai oikeuksien korvauksettoman luovuttamisen varmistamiseksi tulee asianomaisilta maanomistajilta hankkia luovutussitoumukset liitteiden nro 3 ja 4 mukaisia lomakkeita käyttäen. Nimikirjoitusten kerääminen voidaan antaa tiekunnan tehtäväksi ja siltä vaaditaan sitoumus, että kaikki maanomistajat, joita asia koskee, ovat antaneet sitoumuksensa.

Mikäli kaikilta maanomistajilta ei saada tätä sitoumusta katselmukseen mennessä, voidaan katselmuksessa hyväksyä tiekunnan tai kunnan antama sitoumus alueen tai oikeuden luovuttamisesta korvauksetta uudelle tienpitäjälle.

Saattaa myös olla maanomistajia, jotka kieltäytyvät vapaaehtoisesti luovuttamasta aluetta tai oikeutta. Näistä tehdään merkintä katselmuspöytäkirjaan. Tällöin tieoikeus alueeseen hankitaan tietöimituksen avulla, mikäli kunta ei lunasta ja luovuta tienpitäjälle korvauksetta ko. tiealuetta tai sen osaa.

7.

ESITYKSET TIEN MUUTTAMISESTA YLEISEKSI JA LIIKENNEMINISTERIÖN PÄÄTÖS

7.1

Piirin esitys TVH:lle

Tieasetuksen 38 §:n 3 momentin edellyttämän katselmuksen jälkeen piiri lähettää aloiteasiakirjat ja katselmuksessa kertyneet selvitykset kunnossapitotoimialan laatimalla kirjeellä TVH:lle sekä tekee ehdotuksensa tien muuttamisesta yleiseksi tieksi. Lähetekirjeessä tulee esityksen lisäksi ilmoittaa tien tuleva paikallistiennumero. Kirjeen liitteinä tulee aloiteasiakirjojen lisäksi olla

- katselmuspöytäkirja
- kustannusarvio tien kuntoonpanotöistä (liite 2)
- piirin siltainsinöörin lausunto tiellä olevista silloista
- mahdolliset tie- ja siltasuunnitelmat
- tiekunnan ja/tai kunnanvaltuuston päätökset osallistumisesta tien kuntoonpanokustannuksiin.

7.2

TVH:n toimenpiteet

- Yleisistä teistä annetun asetuksen 39 §:n ja 68 §:n mukaan TVH toimittaa aloiteasiakirjat ja hankkimansa selvitykset omine lausuntoineen liikenneministeriölle.
- Yhdistelmä hakemuksista laaditaan tieverkkotoimistossa neljännesvuosittain, minkä lisäksi tehdään erityisistä syistä esityksiä erillisinäkin. Esitysten jäljennökset lähetetään ao. piirille tiedoksi.

7.3

Liikenneministeriön päätös

- Liikenneministeriö päättää tieasetuksen 39 §:n mukaan yksityisen tien muuttamisesta maantiekseksi tai paikallistiekseksi

ja tie muuttuu yleiseksi päätöksessä määrättävänä ajankohdantana.

- Aloitteeseen voi liittyä myös yleisten teiden muita järjestelyjä, joista liikenneministeriö antaa samalla päätöksensä.
- Liikenneministeriö lähettää päätöksensä tiedoksi ja toimenpiteitä varten TVH:lle.

7.4

Liikenneministeriön päätöksen tiedoksianto

- TVH lähettää liikenneministeriön myönteisistä päätöksistä oikeaksi todistetun jäljennöksen kunnalle ja ellei kunta ole aloitteen tekijä, aloitteen tekijälle.
- TVH lähettää jäljennöksen päätöksestä tiedoksi ja tieasetuksen 39 §:n mukaisen katselmuksen toimittamista varten piiriin, jonka tulee saattaa päätös tiedoksi tiemestarille. Liikenneministeriön yksityisten teiden yleisiksi teiksi muuttamista koskevien myönteisten päätösten osalta TVH selvittää päätöksen lainvoimaisuuden ja ilmoittaa niistä piirille.
- TVH lähettää jäljennöksen päätöksestä tiedoksi lääninhalitukselle sekä muille viranomaisille, joita asia koskee.
- Tieverkkotoimisto laatii liikenneministeriön päätöksen saatuaan myös kirjeen niistä aloitekohteista, joiden kuntoonpanokustannuksiin valtio osallistuu, ja toimittaa sen ja jäljennöksen päätöksestä rakennusosastolle (tienrakennustoimistolle), joka asettaa määrärahan ao. piirin käyttöön saatuaan piirin ilmoituksen määrärahatarpeen ajankohdasta. Jäljennös kirjeestä annetaan myös kyseiselle piirille tiedoksi.

8.

KUNTOONPANOTÖIDEN TOTEUTTAMINEN

8.1

Toteutusvaihtoehtojen määrittely

Kuntoonpanotyö voidaan toteuttaa seuraavien vaihtoehtojen mukaan:

- a) Kuntoonpanotyö suoritetaan luovuttajan (tiekunta, kunta) toimesta
Usein luovuttaja antaa kunnostustyön urakoitsijan suoritettavaksi, jolloin ko. vaihtoehto on monissa tapauksissa kokonaiskustannuksiltaan edullinen.
- b) Kunta tekee kuntoonpanotyön omana työnään
Vaihtoehto on usein tarkoituksenmukainen ja kustannuksiltaan edullinen.
- c) TVL tekee kuntoonpanotyön
Pienehköt kunnostustyöt tulisi tehdä tiemestaripiirin työnä tai käyttäen toisen työmaan resursseja, jolloin vältetään itsenäisen työmaan aiheuttamilta korkeilta yhteiskustannuksilta. Suurehkot parantamistyöt on kuitenkin tehtävä rakennustoimialan toimesta erillisinä työkohteina.

Liikenneministeriön päätöksen jälkeen aloitetaan kuntoonpanotyöt katselmusmiehen ohjeiden mukaan. Kuntoonpanotyön keskeässä on pidettävä riittävää yhteyttä kuntoonpanotyön suorittajan, valvojan ja katselmusmiehen sekä tiemestarin kesken.

8.2

Kuntoonpanotyön valvonta

Kuntoonpanotyötä johtamassa tai kokonaisurakkaa valvomassa on tiekunnalla/kunnalla oltava tie- ja vesirakennuspiirin hyväksymä työnjohtaja (rakennusmestari tai vastaava). Piirin puolesta kuntoonpanoa valvoo katselmusmies mahdollisesti tiemestarin avustamana. Valvoja seuraa kiinteästi työn edistymistä suorittamalla työmaakäyntejä, osallistumalla pidettäviin kokouksiin jne.

Vaikka kuntoonpanoon ei annettaisi valtionavustusta, katselmusmies on tällöinkin velvollinen valvomaan työtä sen kestäessä, koska vastaanottokatselmuksessa (39 §:n 3 momentti) ei yksistään lopputuloksesta voida todeta, onko työ kokonaisuutena suoritettu inventoinnin mukaisesti.

Mikäli TVL suorittaa kuntoonpanon (rakennus- tai kunnossapitotoimiala), voi valvonta katselmusmiehen puolelta olla luonnollisesti vaatimattomampaa. Kuntoonpanotyön edistymisen seuraaminen on kuitenkin tällöinkin tarpeellista.

Sillanrakennustöiden valvojan pätevyys on määritelty asianomaisissa normeissa tai SYT:n ohjeissa.

Piirin puolesta kuntoonpanotyötä valvomaan tulee asettaa henkilö, jolla on vastaava pätevyys, mitä alan normeissa tai TVL:n ohjeissa vaaditaan töiden johtamisessa, sekä lisäksi työn vaativuustasoa vastaava käytännön kokemus. Tienrakennustyön valvojan pätevyysvaatimuksena tulisi olla vähintään teknillisen koulun asianomaisen opintosuunnan tutkinto ja riittävä käytännön työkokemus. Sillanrakennustöiden valvojan pätevyys määräytyy TVL:n "Sillanrakennustöiden yleisen työselityksen" ao. rakenteiden kohdalla vaadittujen pätevyysien ja työkokemuksen mukaan. Teräsrakenteiden valmistuksen valvojana tulisi olla koneteknikko tai henkilö, jolla on vastaavat tiedot teräsrakenteiden valmistuksesta, sekä asennustöiden valvojana rakennusteknisen koulutuksen saanut henkilö, jolla on kokemusta teräsrakenteiden asentamisesta. Vaati- viin töihin piiri voi pyytää asiantuntija-apua TVH:lta.

Mikäli kuntoonpanoa ei ministeriön päätöksen edellyttämään määräaikaan mennessä saada suoritetuksi, katselmusmiehen tulee todeta syntynyt tilanne. Piirin tulee tehdä TVH:lle perusteltu esitys kuntoonpanomääräajan jatkamisesta sovittuaan asiasta tien luovuttajan kanssa tai ilmoitus, jossa hanke todetaan rauenneeksi.

9.

VALTION OSUUDEN MAKSATUS JA LUOVUTTAJAN OSUUDEN PERIMINEN

9.1

Yleistä

Kuntoonpanokustannusten jakoa koskevassa luvussa 5.2 on esitetty, että kunta ja valtio tai kunta ja tiekunta yhdessä valtion kanssa voivat osallistua kuntoonpanokustannuksiin.

Tieasetuksen 38 §:n mukaisen katselmuksen pöytäkirjassa esitetään katselmuskokouksessa käsitelty ehdotus kuntoonpanokustannusten suorittamisesta ja mahdollisesta valtion osallistumisesta. Tällöin yksityisen tien tiekunnan, mahdollisesti ao. kunnan ja valtion osuus määritellään sekä prosenttiosuutena lopullisista hyväksyttävistä kustannuksista että kuntoonpanotyön arvioidun toteuttamisajankohdan kustannusarvion mukaan laskettuna markkamääränä. Katselmuskokouksen pitäjän velvollisuutena on saattaa katselmuskokoukseen osallistuvien tietoon myös prosenttiosuuksina pöytäkirjassa esitettävät kustannusosuudet, joiden mukaan kuntoonpanotyön lopulliset toteuttamiskustannukset jaetaan. TVH hyväksyy esityksen sellaisenaan tai tarkistettuna ja sisällyttää mahdollisen esityksensä valtion osallistumisesta kustannuksiin liikenneministeriölle tehtävään päätösesitykseen. Tässäkin yhteydessä tiekunnan, kunnan tai valtion osuus kustannuksista on määriteltävä myös prosenttiosuutena. Liikenneministeriö hyväksyy esityksen tieasetuksen 39 §:n mukaisesti.

9.2

Luovuttaja tekee kuntoonpanotyön valtion avustamana

Kun kuntoonpanotyö suoritetaan kunnan tai tiekunnan toimesta valtion avustamana, on valtion osuuden maksatusmenettely seuraava:

- * TVH asettaa piirin esityksestä sen käyttöön ennen työn alkamista määrärahan avustusta varten meno-

arvion momentilta 31.24.77.14.2 tähän tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta.

- * Tie- ja vesirakennuspiiri huolehtii avustuksen maksattamisesta TVH:n asettamispäätöksen mukaisesti.
- * Maksatus tapahtuu kahtena eränä. Ensimmäinen erä suoritetaan työn alkaessa sitten, kun luovuttaja on esittänyt
 - a) työtä johtamaan hyväksytyn työnjohtajan antaman todistuksen, että työ on aloitettu
 - b) sitoumuksen takauksineen avustuksen maksamisesta korkoineen takaisin, mikäli avustus peruutetaan siinä tapauksessa, että sen saamisen ehdoksi asetettuja määräyksiä jätetään noudattamatta.
- * Avustus maksetaan työtä varten yksityistieasetuksen 31 §:n mukaisesti avatulle postisiirtotilille.
- * Loppuerä tai koko avustus, mikäli se voidaan maksaa yhtenä eränä, maksetaan, kun työ on valmis sekä tieasetuksen 39 §:n mukaisessa katselmuksessa todettu hyväksyttävällä tavalla suoritetuksi ja kun on todettu, että rahoitus on tullut suunnitellulla tavalla hoidetuksi.
- * Työn hyväksymisen ja avustuksen loppuerän maksamisen jälkeen on annettava takaisin luovuttajan antama ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä ollut sitoumus.
- * Urakoinnin takuuajan vakuudet tulee siirtää TVL:lle.

Koska valtion osuutta kuntoonpanokustannuksista on pidettävä valtioneuvoston päätöksen 490/65 piiriin kuuluvana valtionavustuksiin rinnastettavana suorituksena (ks. TVH:n kirje nro Stie-4216/10.12.79), tie- ja vesirakennuspiiri on avustuksen maksavana viranomaisena velvollinen valvomaan työn tarkoituksenmukaista suorittamista ja valtionavustuksen käyttöä.

9.3

TVL tekee kuntoonpanotyön kunnan tai tiekunnan avustamana

TVH:n esityksessä, jonka liikenneministeriö hyväksyy, vahvistetaan TVL:n kustannusten suuruus ja määrätään kunnan ja yk-

sityisen osuus kustannuksista. Maksatuksessa noudatetaan seuraavaa menettelyä:

- a)
- Kunnan tai tiekunnan on suoritettava osuutensa ennen töiden aloittamista piirin postisiirtotilille, jonka numero on mainittava piirin tiedoksiannossa.
 - Piiri kirjaa ulkopuolisen osuuden tasetilille 1860 Muiden menojen kokoomatili. Jos toteutuneet kustannukset poikkeavat suunnitellusta, tarkistetaan ulkopuoliselta perittävä osuus työn valmistuttua kohdassa 9.1 mainittujen prosenttiosuuksien mukaisesti.
 - TVH asettaa piirin käyttöön kuntoonpanotyötä varten edellisen lisäksi tarvittavan määrärahan kuten silloin, kun kuntoonpanotyön suorittaa luovuttaja.
 - TVL:n kustannukset sekä kunnan ja tiekunnan osuuden mukaiset kuntoonpanotyöstä aiheutuneet menot kirjataan kuntoonpanotyön tilille.
 - Työn loppuselvityksen yhteydessä kuntoonpanotyön tiliä hyvitetään ja tasetiliä 1860 veloitetaan kunnan ja tiekunnan osuuksien määrillä.
- b)
- Luovuttajan osuus kuntoonpanokustannuksista voidaan rahoittaa myös valtionhallinnon ulkopuolisille suoritettavien töiden momentilta 31.24.78 rahoitettavista töistä annettujen ohjeiden (TVH 731466) mukaisesti. Ulkopuolisen osuus työn kustannuksista on laskutettava välittömästi työn valmistuttua. Maksuaikaa ja viivästyskorkoa koskevat säännökset sisältyvät edellä mainittuun TVH:n ohjeeseen.

Piirin on ilmoitettava TVH:lle piirin käyttöön asetetusta määrärahasta mahdollisesti säästyvä määrä. Säästyvä määräraha peruutetaan takaisin TVH:hon.

Lisäksi viitataan valtioneuvoston päätökseen valtionavustuksia koskeviksi yleismääräyksiksi (490/65).

10.

TIEASETUKSEN 39 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN KATSELMUS

10.1

Katselmusmiehen määrääminen

Sen jälkeen kun tien luovuttaja on kirjallisesti ilmoittanut piirille, että vaaditut kuntoonpanotyöt on suoritettu ja pyytänyt katselmusta, katselmusmiehen tulee mahdollisimman pian tämän jälkeen suorittaa tieasetuksen 39 §:n 3 momentin edellyttämä katselmus maan sulana ollessa.

Vaikka koko prosessin aina TVH:n periaatepäätöksestä lähtien hoitaa piirissä pääsääntöisesti sama henkilö, katselmusmies, on selvintä, että piiri antaa hänelle eri määräyksen sekä tieasetuksen 38 §:n 3 momentin että nyt puheena olevaan 39 §:n 3 momentin mukaiseen katselmukseen.

10.2

Katselmuksesta ilmoittaminen

Kutsu katselmukseen lähetetään tien luovuttajalle, tielautakunnalle, tiemestarille sekä piirin rakennustoimialalle, jos kuntoonpanotyö on sen suorittama.

10.3

Katselmuksen toimittaminen

Katselmuksessa on otettava käsittelyyn ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

- Tavanomaiset kokouksen alkumuodollisuudet
- Selvitys katselmuksen tarkoituksesta
 - yleistiedot tiestä
 - liikenneministeriön päätös
 - tieasetuksen 39 §:n 3 momentti
 - tielain 110 ja 114 §

- Tien tarkastus maastossa

- Todetaan, onko vaaditut kuntoonpanotyöt suoritettu inventoinnin edellyttämällä tavalla. Mikäli havaitaan vikoja ja puutteellisuuksia, pidetään jälkitarkastus sovittavana ajankohtana. Jos puutteet ovat vähäisiä, riittää usei esim. tiemestarin tarkastus ja ilmoitus katselmusmiehelle töiden valmistumisesta.
- Mikäli kuntoonpanotöissä on jouduttu joiltain osin poikkeamaan inventoinnista katselmusmiehen hyväksymällä tavalla, tehdään tästä merkintä pöytäkirjaan.

- Tiealueen, liitännäisalueiden ja muiden oikeuksien luovuttaminen

- Jos tiellä on pidetty yksityistielain mukainen tietoimitus, jonka määrittämän tiealueen katselmusmies on todennut riittävän yleiselle tielle, liitetään luovuttajan hankkimat jäljennökset tietoimituspöytäkirjasta ja -kartoista ja jäljennöksen maanmittauskonttorin todistuksesta toimituksen merkitsemisestä maarekisteriin katselmuksen pöytäkirjaan.
- Jos tiellä ei ole pidetty yksityistielain mukaista tietoimitusta tai toimituksen määrittämä tiealue on liian kapea yleiselle tielle, tarkastetaan tiekunnan maanomistajilta hankkimat luovutus-sitoumukset ja liitetään pöytäkirjaan, ellei tätä ole tehty tieasetuksen 38 §:n 3 momentin edellyttämässä katselmuksessa. Tiealueen leveys sivuojan ulkoreunasta (tavallisesti 1 m) ja penger- tai leikkausluiskan ulkoreunasta (tavallisesti 2 m) merkitään pöytäkirjaan.
- Liitetään pöytäkirjaan tiekunnan kokouksen pöytäkirja, jolla se on päättänyt luovuttaa joko tietoimitusteitse tai sitoumuksilla hallintaansa saaman tiealueen, liitännäisalueet ja mahdolliset tielain 110 §:n määrittelemät oikeudet uudelle tienpitäjälle korvauksetta. Tienpitoviranomaisen asiana on harkita, ryhtyykö se toimiin yleisistä

teistä annetun lain mukaisen tietoimituksen pitämiseksi myöhemmässä vaiheessa (ks. tieasetuksen 39 §:n 4 momentti ja kappale 12 s. 41) omalla kustannuksellaan.

- Valtion osuuden maksatus tai luovuttajan osuuden periminen
 - Tehdään loppuyhteenveto otsikkoasiassa luvun 9 mukaista menettelyä noudattaen.
- Yleiseksi tieksi muuttamisen ajankohdan toteaminen
- Tavanomaiset kokouksen päättämismuodollisuudet

Jos liikenneministeriön asianomaiseen päätökseen liittyy samanaikaisesti yleisten teiden lakkauttamisia, ne on otettava huomioon katselmuksessa ja niistä on kuulutettava TVH:n kirjeen T-6288/31.12.68 mukaisesti.

11.

TIEN MUUTTUMINEN YLEISEKSI TIEKSI JA MUUTOKSESTA TIEDOTTAMINEN

11.1

Muuttuminen yleiseksi tieksi

Ennen yksityisen tien yleiseksi tieksi muuttumista on tieasetuksen 39 §:n 3 momentin mukaisessa piirin toimittamassa katselmuksessa todettava vaaditut kuntoonpanotyöt hyväksyttävällä tavalla suoritetuksi.

Yksityinen tie muuttuu yleiseksi tieksi liikenneministeriön päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos kuntoonpanotyön ehdoksi on asetettu, että tien kuntoonpano on kokonaan tai osaksi suoritettava luovuttajan toimesta, tie muuttuu yleiseksi tieksi sitä seuraavan kuukauden alusta, jona vaadittavat kuntoonpanotyöt on em. katselmuksessa todettu hyväksytysti suoritetuksi.

11.2

Muutoksesta tiedottaminen

Tieasetuksen 39 §:n 3 momentin mukaisessa vastaanottokatselmuksessa laadittavan pöytäkirjan lähettämässä ja muutoksen tiedottamisessa noudatetaan TVH:n kirjeellä nro Tv-648/11.12.80 (liite 5) annettuja ohjeita. Ohjekirjeen mukaan jäljennös katselmuspöytäkirjasta toimitetaan piirikonttorin sisäisen jakelun lisäksi TVH:lle, yksityistiekunnalle, tiemestarille ja kunnanhallitukselle. Tässä yhteydessä laadittava lähetekirje tulee toimittaa tiedoksi lääninhallitukselle ja läänin maanmittauskonttorille. Lääninhallitukselle toimitettavassa tiedoksiannossa tulee viitata myös yksityisistä teistä annetun asetuksen 18 §:n 2 momenttiin, joka koskee lääninhallituksen päätöksen antamista yksityistielain mukaisen valtionavustuksen lakkauttamiseksi.

Lähetekirjeestä tulee ilmetä liikenneministeriön päätöksen

numero, tieasetuksen 39 §:n mukaisen katselmuksen päivämäärä, yleiselle liikenteelle luovuttamisen päivämäärä, tien numero, pituus ja sijainti sekä tiedot samassa yhteydessä mahdollisesti yleisinä teinä lakkautettavista tieosista.

12.

TIETOIMITUS

Tienpitoviranomaisen on tieasetuksen 39 §:n mukaan, sitten kun yksityinen tie on muuttunut yleiseksi, tarvittaessa ryhdyttävä toimiin tietoisuuden pitämiseksi.

Tietoimituksen pitäminen on tien yleiseksi tieksi muuttumisen jälkeen tarpeen, jos

- tienpitäjän tai tien viereisen alueen omistajan vaatimuksesta katsotaan tarpeelliseksi määritellä tiealueen rajat maastossa
- yleisistä teistä annetun lain 75 §:ssä mainittujen korvausten määräämistä koskevat asiat ovat ratkaisematta eikä niistä voida sopia vapaaehtoisesti maan luovuttajan kanssa.

Edellä mainittuja tarkoituksia varten voidaan pitää myös yksityistielain mukainen tietoimitus ennen tien paikallistiekiksi muuttumista kunnan tai tiekunnan vireillepanemana ja kustantamana. Tätä menettelyä puoltaa tieasetuksen 38 §:ään sisältyvä periaate tiealueen luovuttamisesta korvauksetta.

Yleisten teiden saattaminen kokonaisuudessaan valtakunnallisen kiinteistörekisteröinnin piiriin johtaa lähivuosina, TVH:n erikseen annettua siitä ohjeet, laajamittaiseen tietoimitusten suorittamiseen. Tämän vuoksi tietoimituksen pitämistä voidaan lykätä, mikäli esim. kuntoonpanoa varten tarpeellinen tiealueen laajentaminen ei vaadi tietoimituksen pitämistä.

LIITTEET

- Liite 1 Pisteytyslomake
- Liite 2 Inventointi ja kustannusarvio
- Liite 3 Tiealueen luovutussitoumusmalli
- Liite 4 Näkemäalueen luovutussitoumusmalli
- Liite 5 TVH:n kirje nro Tv-648/11.12.1980

Piiri

P I S T E Y T Y S T I E D O T

Tiemestaripiiri

Vahvistus- tai tarkistusvuosi

19

A. TUNNISTETIEDOT JA TIEOSAN YLEISTIEDOT

Tien numero ja nimi	Tieosa	Pituus	Pysyvän asutuksen käytössä
		m	m
Kunta	Leveys	Päällyste	
	m	1. Sora 2. Soratien pintausta 3. Öljysora 4. Asfalttibetoni	
Hakemus	1. Valtionavustushakemus 2. Kunnossapitoluokan muutoshakemus 3. Viranomaisen aloite 4. Muu tarkistus 5. Tiekunnan tekemä muistutus		Hakemuspvn
			19

B. TIEOSAN VAIKUTUSALUEELLA LIIKENNETÄ AIHEUTTAVAT TOIMINNOT

Liikenteen aiheuttaja		Määrä	Yksikkö	Pistettä vastaava määrä	Pisteet
1. ASUTUS	1.1 Pysyvä asutus	3	taloutta	4	
	1.2 Loma-asutus	3	loma-asuntoa	25	
2. MAA- JA METSÄTALOUS	2.1 Pellot	5	hehtaaria	150	
	2.2 Metsät	5	hehtaaria	1 000	
3. LINJA-LIIKENNE	3.1 Raskas linjaliikenne				
	Linja-autot	2			
	Myymlä-autot	2			
	Kirjasto-autot	2			
	Maito-autot	2			
	Muut autot	2			
	3.2 Kevyt linjaliikenne				
	Koulu-kulj.	2			
	Postin-kulj.	2			
	Muut kulj.	2			
4. LÄPIKULKU- JA MUU ERITYISLIIKENNE	4.1 Läpikulkuliikenne				
4.2 Erityisliikenne					
Erityisliikenteen aiheuttaja R/K Etäisyys (m)					
	2	5	3		
4.21					
	2	5	3		
4.22					
	2	5	3		
4.23					
	2	5	3		
4.24					
	2	5	3		
4.25 Puutavaran kuljetus					
	2	5	3		
1) Pisteet = a · ajon./vk · kohteen etäisyys (m) / tieosan pituus (m)					Yhteensä
- raskas erityisliikenne a = 0.2					
- kevyt erityisliikenne a = 0.02					
2) Kp-luokan määräytyminen pisteiden mukaan :					Kp-luokka 2)
pisteet 0 - 3 4 - 9 10 - 19 ≥ 20					
kp-luokka 4 3 2 1					
Päivämäärä ja tietojen antajan allekirjoitus			Tiemestaripiirin allekirjoitus		

C. AIKAISEMMAT KUNNOSSAPITOLUOKITUSTIEDOT

Pisteet	Kunnossapitoluokka	Vahvistuspäivämäärä	19
---------	--------------------	---------------------	----

1.4.1981

1(7)

LAHDENKYLÄN YKSITYISEN TIEN
MUUTTAMINEN PAIKALLISTIEKSI,
KUORTANE

Selvitys tien kuntoonpano-
töistä (inventointi) ja
kustannusarvio

1.

Yleistä

Lahdenkylän yksityinen tie (pistotie) alkaa kantatiestä nro 66, osa 30, ja päättyy Lahdenkylään. Tie on rakentamaton soratie pituudeltaan 2 000 m. Leveys vaihtelee 4,5 - 6,0 m. Tielle on kunnan tielautakunnan päätöksellä 20.5.63 perustettu tiekunta, jonka toimielimeksi on määrätty hoitokunta. Hoitokunnan puheenjohtajana toimii Erkki Erkkilä, 65600 Kuortane, puh. (965) 221 00. Tiellä ei ole pidetty tietoi- mitusta. Liitännäisalueita ei ole tielle varattu eikä mui- takaan tielain 110 §:ssä mainittuja oikeuksia ole. Arvioitu KVL on 55 ajon./vrk. Raskasta liikennettä noin 7 ajon./vrk.

Kuortaneen kunnan kantokykyluokka on 1.

Liitteenä yleiskartta, johon parantamiskohteet on merkitty, tai kuntoonpanosuunnitelma (liite).

2.

Tien kunnostustoimenpiteet

2.1

Luiskat

Sisäluiskan kaltevuuden tulee olla vähintään 1:2 ja plv. 6+00 - 7+00 olevalla pehmeiköllä vähintään 1:3. Ojan ulko- luiskan kaltevuuden tulee olla vähintään 1:1,5. Luiskat on tarvittavin osin täytettävä ja tasattava.

2.2

Kuivatus

Tien sivuojat on puhdistettava koko matkalta paitsi oikaisujen (kohta 2.1) ja täytettävien notkelmien (kohta 2.2) kohdilla, missä kaivetaan kokonaan uudet ojat. Laskuoja päällä 8+60 puhdistetaan noin 200 m:n matkalla. Ylimääräiset maamassat on joko ajettava pois tai tasattava maastoon.

Tierummut, niiden kunto sekä tarvittavat toimenpiteet selviävät seuraavana olevasta rumpuluettelosta.

Paalu	Halkaisija	Pituus	Kunto	Toimenpiteet
2+50	60 cm	12 m	hyvä	Jatkettava 2 m
4+00	30 cm	9 m	tyyd.	Uusittava 50 cm bpr:ksi
6+20	80 cm	12 m	tyyd.	-
15+00	50 cm	10 m	hyvä	Puhdistetaan lietteestä
19+90	50 cm	12 m	tyyd.	Puhdistetaan lietteestä

2.3

Kulutuskerros

Ajoradan pinta on muotoiltava 1:20 kaltevuuteen sivuille viettäväksi. Muotoillun ajoradan päälle tulee kulutuskerrokseen lisätä 2 - 3 cm:n paksuudelta murskesoraa 0 - 18 mm niin, että kulutuskerroksen kokonaispaksuus kasvaa 5 cm:iin. Lähellä pintaa mahdollisesti olevat maakivet poistetaan ajoradasta.

2.4

Sillat

Myllykosken sillan molemmilla puolilla päällystetään tie 50 m:n matkalla öljysoralla. Muut toimenpiteet kohdassa 2.6.

2.5

Tien muut rakenteet

Tien varrella sijaitsee maitolaitureita paalulukemilla 1+00, 7+50, 10+00 ja 17+80. Maitolaitureiden osalta on tarkistettava niiden tarpeellisuus. Jos niillä vielä on käyttöä, on niitä varten rakennettava asianmukaiset levennykset.

Tien reunassa olevat postilaatikot sijoitetaan niistä annettujen ohjeiden mukaisesti niin, että ne eivät haittaa tien kunnossapitoa, esim. ryhmiin maitolaitureiden levennyksiin tai yksityisten teiden liittymien yhteyteen.

2.6

Liikennemerkkit, viitat ja pengerkaitteet

Tien alkupäähän on laitettava etuajo-oikeutettu risteysmerkki sekä lisäkilpi "150 m" sekä kantatien taakse taustamerkki. Lisäksi pystytetään yleisen tien kaksipuolinen viitta tien alkupäähän "Lahdenkylä 2". Yksityisteiden liittymät paaluilla 5+50 vas. ja 10+50 oik. on varustettava etuajo-oikeutettu risteys -merkillä. Viitta pidetään peitettyinä siihen saakka, kunnen tie muuttuu yleiseksi. Pengerkaiteita ei tarvita.

2.7

Näkemäalueet

Näkemäalueet tien liittyessä kantatiehen sekä sisäkaarteissa on raivattava puista ja pensaista liikenneministeriön päätöksessä annettujen ohjeiden mukaisesti. Raivaus suoritetaan poistamalla pensaita ja puiden alaoksia sekä tarvittaessa harventamalla puita.

2.8

Tienvarsien järjestely

Sivuojan ulkoluiskassa paaluvälillä 13+50 - 16+50 vas. ovat puhelinpylväät siirretään tiealueen ulkopuolelle. Tien ylittävien puhelinkaapeleiden ja -lankojen on oltava vähintään 5,0 m tienpinnan yläpuolella, kuitenkin mieluummin

6,0 m:n korkeudella. Sivuojissa ja luiskissa olevat rajapyykit on maanmittaustoimituksessa siirrettävä tiealueen ulkopuolelle.

2.9

Yksityisten teiden liittymät

Yksityisten teiden liittymiä koskevat toimenpiteet selviävät seuraavana olevasta luettelosta.

Paalu	Puoli	Liittymän leveys	Rummun halkaisija	Rummun kunto	Toimenpiteet
0+77	v	10 m	-	-	Käännettävä kohtisuoraan, kavennettava 2 m, renkaita ei tarv.
3+51	o	6 m	30 cm	huono	Rakennetaan 50 cm bpr.
3+70	o	6 m	30 cm	huono	Poistettava tarpeettomana
15+80	v	4 m	15 cm	tyyd.	Poistettava, kulku järjestetään viereisen yks.tien kautta
17+85	v	6 m	50 cm	tyyd.	Rumpu puhdistetaan lietteestä

3.

Tien parantamistoimenpiteet

3.1

Suuntaus

Tien mitoitussnopeuden (40 km/h) vaatimat kaarresäteet ovat normaalisti vähintään 130 m vähimmäisarvon ollessa 100 m.

Suuntauksen parantamiseksi tehdään oikaisuja seuraavasti:

Paaluväli	Kaarre- säde	Oikaisun pituus	Huomautukset
0+20 - 0+80	130 m	60 m	Liittymä käännetään kohti- suoraan
5+00 - 6+00	150 m	100 m	-
12+20 - 13+00	-	80 m	Oikaistava metsän halki
15+00 - 16+20	100 m	120 m	Hiekkamonttua täytettävä noin 60 m:n matkalla, pen- gerkorkeus noin 3 m

Ylimääräiset massat on joko ajettava pois tai tasattava maas-
toon.

3.2

Tasaus

Paaluvälillä 2+00 - 3+00 notkelma täytettävä. Plv. 5+50 -
7+00 notkelma pengerrettävä keskeltä 1,0 m ja keskimäärin
0,5 m korkeammaksi. Plv. 15+40 - 16+00 on hiekkamonttu täy-
tettävä oikaisun yhteydessä.

3.3

Ajorata

Ojien ja luiskien kaivun yhteydessä ajorata on tehtävä vä-
hintään 5,0 m:n levyiseksi.

3.4

Kerrokset

Paaluvälillä 3+00 - 4+00 ja 11+00 - 13+00 on kantavuutta pa-
rannettava 10 cm:n suodatinhiekkalla ja 20 cm:n kantavan ker-
roksen soralla.

3.5

Kulutuskerros (päällyste)

Päällystettä ei tarvitse kokonaan uusia, ks. 2.3.

Paalulla 12+00 olevasta Myllykosken sillasta on liitteenä piirin siltainsinöörin lausunto, josta selviää sillan kunto, tarvittavat toimenpiteet sekä kustannusarvio.

4.

Kustannusarvio

Kunnostustoimenpiteet

Litt.	Työkokonaisuus	Määrä	Yksik- kö	Yks.hin- ta mk	Yhteensä mk
2.1.1	Sisäluiskien täyttö ja tasaus	3 600	jm	3,00	10 800
2.2.1	Sivuojien puhdistus	3 600	jm	2,00	7 200
2.2.2	Laskuojan puhdistus	200	jm	5,00	1 000
2.2.3	Tierumpujen uusiminen	11	jm	300,00	3 300
2.2.4	Tierumpujen puhdistus	2	kpl	100,00	200
2.3.1	Ajoradan muotoilu	2 000	jm	2,00	4 000
2.3.2	Kulutuskerroksen murske- soran lisäys	400	m ³ itd	35,00	14 000
2.4.1	Öljysorastus Myllykosken sillan yhteydessä	500	m ²	12,00	6 000
2.7.1	Näkemäalueen raivaus	2 000	m ²	0,40	800
2.8.1	Puhelinpylväiden ja raja- pyykkien siirto			arv.	3 000
2.9.1	Yksityisten teiden liitt- ymät	5	kpl	400,00	2 000
	Työkustannukset yhteensä				54 400
	Yhteiskustannukset (n. 20 % työkustannuksista)				10 600
	Kunnostustoimenpiteet yhteensä				<u>65 000</u>

Parantamistoimenpiteet

3.1.1	Raivaus	3 600	m ²	0,70	2 520
3.1.2	Sivuojat	720	jm	5,00	3 600
3.1.3	Leikkaus ja pengerrys	500	m ³ itd	6,00	3 000
3.1.4	Suodatinkerros	500	"	10,00	5 000
3.1.5	Kantava kerros	600	"	20,00	12 000
3.2.1	Pengerrys notkoissa	2 500	"	10,00	25 000
3.4.1	Suodatinkerros	200	"	10,00	2 000
3.4.2	Kantava kerros	400	"	20,00	8 000
3.6.1	Myllykosken sillan päälly- s- rakenteen uusiminen			arv.	60 000
	Työkustannukset yhteensä				121 120
	Yhteiskustannukset (n. 20 % työkustannuksista)				23 880
	Parantamistoimenpiteet yhteensä				<u>145 000</u>
	Kuntoonpanokustannukset yhteensä				<u>210 000</u>

Valtion osuus on 90 % parantamistöiden kustannuksista:
 $0,90 \times 145\ 000 = 130\ 500$ mk.

Arvioitu kuntoonpanovuosi: 1981.

Kustannustaso: vuoden 1981 arvioitu keskimääräinen tienrakennuskustannusindeksi 305.

Vaasan tie- ja vesirakennuspiirissä 1.4.1981

Katselmusmies
Insinööri

LIITTEET

1. Silta-insinöörin lausunto 11.12.1980
(ei tämän esimerkkitapauksen liitteenä)
2. Kuntoonpanosuunnitelma, kaavakuva 1 : 10 000

Hämeen piiri
Loppi

KARHULA - NUMMENRANTA
YKSITYISTIEN KUNTOONPANO SUUNNITELMA

1 : 10 000

Laatinut rkm. NN
Riihimäen tiemes-
tari piiri
20.9.1983

Rummut

Liittymät vas.
Liittymät oik.
Sillat

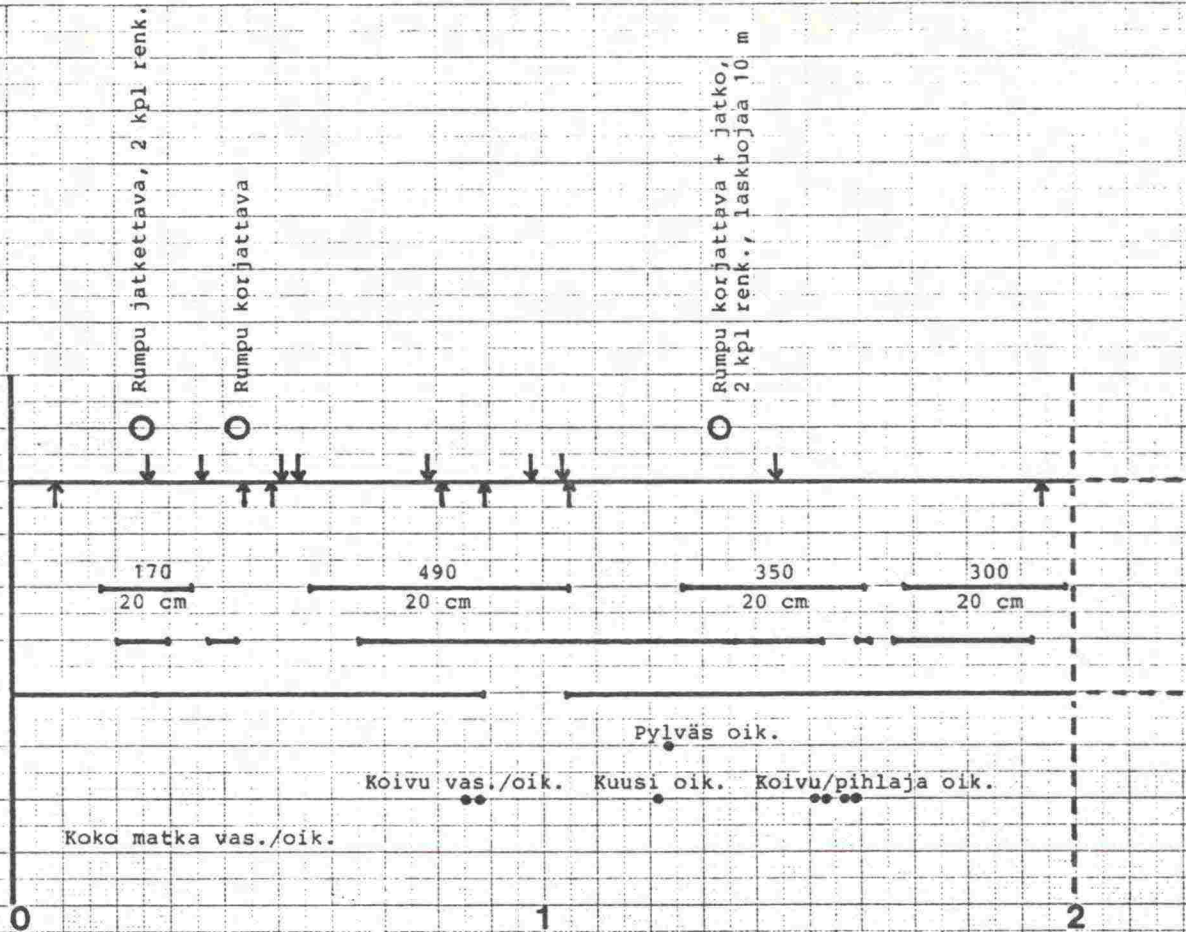
Kantavuuden paran-
taminen m³rtr
Sivuoja oik.

Sivuoja vas.

Pylväät

Iso puusto
(poist. tai säilytett.)

Raivausta
vas./oik.

Rummut 41 kpl

Liittymät 147 kpl
Pituus yht. 12350 m

Yht. 11300 m³rtr +
1000 m³rtr (oikaisu)

Yht. 19200 jm

Yht. 10 kpl

Yht. ~ 15 - 20 kpl

Yht. ~ 20 ha vas./oik.

TIE- JA VESIRAKENNUSLAITOS

SOPIMUS
 alueen luovuttamisesta yksityisen tien
 tekemistä varten _____
 kunnalle

Kiinteistö	Kunta	Kylä
	Tilan nimi	RN:o
Omistajat		
Alueen sijainti	Tie	
		Paaluväli
Suostumus	Allekirjoittaneet tilanomistajat antavat suostumuksensa yksityisen tien tekemistä ja aikanaan paikallistieksi muuttamista varten 19 alkaen.	
Alueelle jäävä omaisuus	Allekirjoittaneet ovat yhdessä suunnitelmakartan/saamansa selostuksen perusteella todenneet yksityisen tien paikallistieksi muuttamista varten tarpeellisen tiealueen rajat sekä alueella olevan omaisuuden määrän, laadun ja kunnon seuraavaksi:	
Puuston ja muun omaisuuden poistaminen	Kasvava puusto jää	
	☐	omistajille. Tientekijä poistaa puuston tiealueen ulkopuolelle.
	☐	omistajille, jotka kustannuksellaan poistavat sen . 19 mennessä.

Korvaus	☐	Alue luovutetaan korvauksetta, lukuun ottamatta mahdollisia työnaikaisia vahinkoja.
	☐	Korvaukset yksityisen tien tekemisestä käsitellään yksityistie-toimituksessa, ellei niistä tässä sovita.
	☐	Siinä tapauksessa, että _____ kunta tietyön johdosta suorittaa yllä mainitulle korvauksensaajalle kertakaikkisena korvauksena

		_____ (_____) markkaa
		edellä luetellusta omaisuudesta ja sen menettämisestä mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista ja kustannuksista, sitoudumme täten luopumaan enemmistä korvausvaatimuksista.
Maksuosoite	Maksuosoite tai rahalaitos ja tilinumero	

Tätä sopimusta on tehty neljä samasanaista kappaletta, yksi tilanomistajille, kaksi _____ kunnalle ja yksi TVL:lle.

Paikka ja aika		
Tilanomistajien allekirjoitus		
Selvennys painokirjaimin		
Osoite		
Puhelin		
kunnan edustajan allekirjoitus		Osoite
Selvennys painokirjaimin		Puhelin
TODISTAVAT		
Selvennys painokirjaimin		

Helsinki 11.12.1980

Nro Tv-648/Ta 227/62-77
Viite

Tie- ja vesirakennuspiirit

Asia Yksityisen tien muuttaminen
yleiseksi TieA:n 39 §:n mu-
kaisesti; katselmuspöytä-
kirjan lähettäminen

Yksityisen tien muuttuessa yleiseksi tieksi tieasetuk-
sen 39 §:n mukaisessa vastaanottokatselmuksessa hyväk-
syttävien kuntoonpanotöiden valmistuttua ovat piirit
tähänastisen käytännön mukaan lähettäneet TVH:lle vas-
taanottokatselmuksen pöytäkirjan. TVH on tämän jäl-
keen lähettänyt piirille kirjeen, jossa tien muuttumi-
nen paikallistieksi on todettu. Kirje on lähetetty
tiedoksi lääninhallitukselle, läänin maanmittauskont-
torille, maanmittaushallitukselle ja kunnanhallituk-
selle.

Menettelyn yksinkertaistamiseksi piiriä pyydetään
1.1.81 alkaen piirin sisäisen jakelun lisäksi toimit-
tamaan jäljennös katselmuspöytäkirjasta TVH:lle, yksi-
tyistiekunnalle, tiemestarille ja kunnanhallitukselle.
Tässä yhteydessä laadittava lähetekirje tulee toimit-
taa tiedoksi lääninhallitukselle ja läänin maanmittaus-
konttorille. Tällöin TVH:sta lähetettävistä tiedoksi-
annoista voidaan luopua.

Lähetekirjeestä tulee ilmetä liikenneministeriön pää-
töksen numero, tieasetuksen 39 §:n mukaisen katselmuk-
sen päivämäärä, yleiselle liikenteelle luovuttamisen
päivämäärä, tien numero, pituus ja sijainti sekä tie-
dot samassa yhteydessä mahdollisesti yleisinä teinä
lakkautettavista tieosista. Liitteenä seuraa esimerk-
ki lähetekirjeestä.

Toimistopäällikkö

J. Söderlund

LIITTEENÄ

Esimerkki lähetekirjeestä

TIEDOKSI LIITTEINEEN

Kinnunen
Tuominen

8

TIEDOKSI

Tv
TOHKE C.1.6

IP/HR

ISBN 951-46-5678-4